

N:o 52.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 8 Maj 1868.
— — — — Andra Kammaren den 9 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i fråga om förnyade stadganden rörande Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden.

(Bevilln.-Utskottets Betänkande N:o 16.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har gjorts framställning derom, att Riksdagen måtte uttala sig om vissa grundsatser för ordnandet af Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförbindelser samt hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t om dem höra såväl Sin Norska Regering som det Svenska Stats-Rådet och derefter till nästkommande Riksdag och Storting i nåder framlägga förslag till nya stadganden om Sveriges och Norges ömsesidiga handel och sjöfart; och hafva såsom sådana grundsatser blifvit föreslagna:

att all åtskilnad i afsende på tullpligtighet för samma varor, ehvad de landvägen eller sjöledes införas från det ena riket till det andra, upphäfves;

att utförseltull eller transitoavgift ej må uppbäras och utförselpremie ej beviljas vid utförsel af en vara från det ena riket till det andra, samt drawback endast i det fall medgifvas, att varan icke i det andra riket åtnjuter någon tulllindring;

att utförseltull ej heller må affordras en i det ena riket alstrad eller tillverkad vara vid utförsel till utlandet från det andra rikets hamnar;

att tull enligt den taxa, hvart land för sig antager, bör erläggas af alla utländska varor, samt äfven af i det ena riket alstrade eller tillverkade socker och sockertill-

verkningar, tobak och tobakstillverkningen samt bränvin och sprit vid införsel i det andra riket;

att utom nyssnämnda alla i det ena landet alstrade eller tillverkade varor skola i det andra vara tullfria;

att tullfrihet vid resor öfver gränsen för medhafda mindre quantiteter af tullpligtiga varor fortfarande medgifves;

att likaledes transitorätt fortfarande bibehålles;

att det ena rikets fartyg, ehvad de äro i det riket byggda eller naturaliserade, i det andra riket behandlas såsom inhemska; samt

att det ena rikets fartyg må inom det andra rikets område idka fraktfart.

Såsom skäl för vidtagande af förändringar i gällande lagstiftning angående de förenade rikenas handel och sjöfart har hufvudsakligen anförts, att den s. k. Mellanrikslagen af den 24 Maj 1825, ehuru för sin tid högsinnadt uppfattad och väl beräknad för framtida uppnående af det dermed afsedda syftemål, de förenade folkens närmande till hvarandra och befrämjande af deras gemensamma och ömsesidiga nytta, icke numera förmäde på ett tillfredsställande sätt tillgodose de båda folkens behof af ett, så vidt möjligt, otvunget och lifligt ekonomiskt utbyte. Enär denna lag, om äfven genom flerfaldiga Kongl. Bref och Förordningar i åtskilliga delar förändrad, likväl till sina väsentligaste delar kvarstått orubbad, under det att de förhållanden, hvilka gäfvo nämnda lag dess upphof, undergått och dagligen underginge de mest genomgripande förändringar, beroende i främsta rummet på kommunikationernas och transportmedlens utveckling i nya, de gamla nästan fullkomligt motsatta, riktningar. Då nemligen 1825 års Förordning fastställde en sträng och betydande åtskilnad emellan villkoren för den landväga och för den sjöväga varuförseln mellan de båda rikena, hade denna åtskilnad sin naturliga grund i då bestående förhållanden, och då för det landväga varubyttet sålunda stadgades i allmänhet, med vissa uppräknade undantag, tullfrihet för såväl det ena som det andra rikets produkter och alster, samt lindring till hälften mot stadgad tull för alla utländska varor, som bevisligen dragit tull i det rike derifrån de kommo, afsågs dermed endast, att bereda ökad lättnad för samfärdseln och handeln mellan gränsboarne; under det deremot genom stadgandet af half tull för en del uppräknade produkter, som sjöledes fördes från det ena till det andra riket, åsyftades att bereda den större eller egentliga handeln sådana förmåner, som kunde medgifvas, utan att i någon störande grad inverka på rikenas rätt att hvart för sig, oberoende af Mellanrikslagen, ordna sin tull-lagstiftning. I dessa förhållanden hade likväl tiden och särdeles de sista åren åstadkommit stora förändringar, hvilka snart måste blifva ännu större. Genom förbättrade kommunikationer såväl som genom en mera utvecklade kustfart, som med lätthet sprider de landvägen införda varorna till snart sagdt hvarje ort inom rikena, hade den landväga varuförseln upphört att vara endast ett medel för gränsboarnes utbyte, och vunnit en betydelse, som otvifvelaktigt skulle blifva ännu större, när jernvägen mellan de båda rikenas hufvudstäder

snart komme att ytterligare lätta och förmedla varubytet. I hvad mån den landväga varuförseln redan tilltagit i betydelse insåges deraf, att, då, enligt Kommersekollegii berättelser, den landväga införseln år 1854 från Norge till Sverige utgjorde i värde endast en hundradedel af hela vår införsel från detta land, hade den år 1866 stigit till något öfver en femtedel deraf, samt att Sveriges landväga utförsel till Norge samtidigt stigit i värde från en trettiondedel år 1854 till något öfver en fjerdedel af denna utförsel i dess helhet år 1866. Häraf tycktes kunna dragas den slutsats, att den skilnad, som förefanns år 1825 mellan kommunikationerna landvägen för underlättande af den personliga beröringen och handeln gränsboarne emellan, samt kommunikationerna sjöledes, såsom enda medlet för större varuutbyten, numera vore i verkligheten försvunnen och följaktligen borde äfven ur lagstiftningen utplånas.

Riksdagen anser obestriddigt, att under numera förändrade förhållanden flera anmärkningsvärda brister vidlåda gällande lagstiftning rörande de förenade rikenas ömsesidiga handel och sjöfart, äfvensom att dessa brister, redan länge insedda och öfverklagade, måste blifva kännbarare och menligare i samma mån, som mångfaldigade och förbättrade land- och sjövägskommunikationsmedel erbjuda rikligare och bekvämare tillfällen till en lifligare samfärdsel emellan folken samt behofven att tillgodogöra sig en sådan samfärdsel och begreppen om rättmätigheten af större frihet dertill allmännare kännas och erkännas. Det otillfredsställande sätt, hvarpå den för handeln vigtiga transitorätten, de förenade rikena emellan medgifven först år 1860, finnes ordnad, lemna härtil ökad anledning. Densamma är nemligen underkastad det vilkor, att det transiterande godset skall undergå fullständig undersökning, vägning, mätning eller räkning i det land, öfver hvilket transiteringen eger rum. Det ligger för öppen dag att ett sådant vilkor, som föranleder uppehåll, kostnader af flera slag och stundom skada å sjelfva varorna vid deras ompackning, i väsendtlig mån motverkar de fördelar, som med transitorätten afses och som eljest otvifvelaktigt kunde för de förenade rikenas handelsgemenskap blifva af ökad betydelse, i den mån nya kommunikationsanstalter tillkomma samt synnerligen sedan genom fullbordande af nordvestra stambanan Svenska och Norska jernvägarne komma att bilda en oafbruten och bekväm kommunikation emellan många vidt skiljda handels- och hamnplatser, af hvilka flera under vintermånaderna äro utestängda från all sjöväga tillförsel.

Af nu anförda skäl anser sålunda Riksdagen att en af omständigheterna högeligen påkallad omarbetning af Mellanrikslagen bör så skyndsamt som möjligt varda utförd och de förenade rikenas nationalrepresentationer til pröfning förelagd. Men då den ändamålsenligaste vägen för att åvägbringa ett förslag till lämpligare lagstiftning för Sveriges och Norges ömsesidiga handel och sjöfart synes vara underhandlingarnes, får Riksdagen, som icke anser några grunder för denna lagstiftning böra på förhand antagas, ej heller någon bestämd mening uttalas om det sätt, hvarpå ett sådant förslag lämpligast må kunna tillvägbringas, vare sig

genom underhandlingar mellan särskilde fullmäktige eller genom förhandlingar af särskilde komiterade, endast i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t taga i förnyadt öfvervägande frågan om ett sådant ordnande af Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, att samfärdseln mellan brödralfolken må till ömsesidig fördel i möjligaste måtto underlättas och främjas; samt att Eders Kongl. Maj:t täcktes för näst sammanträdande Riksdag och Storthing framlägga förslag i detta ämne.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 9 Maj 1868.

N:o 53.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 7 Maj 1868.
 — — — — Andra Kammaren den 7 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående ändring i Kongl. Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 23.)

S. A. K.

I afseende på det i 23 § af Kongl. Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 förekommande stadgande om rättighet för kyrkoherde att i sitt ställe för särskildt tillfälle förordna annan prestman till ordförande i skolrådet, har förslag hos Riksdagen blifvit väckt om upphäfvande af berörda stadgande och att vice ordförande i skolråd skall väljas.

Enär fall ofta kunna inträffa, då kyrkoherden till följd af ålder, sjuklighet, trägna embetsäligganden eller andra orsaker är förhindrad att utöfva ordförande-